

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Sjette Udvidede Afdeling)

31. maj 2018*

»Regler for institutionerne – Europa-Parlamentet – Parlamentets forretningsorden – udtalelser, der krænker Europa-Parlamentets værdighed og generer det parlamentariske arbejdes korrekte afvikling – disciplinære sanktioner i form af tab af retten til dagpenge og midlertidig suspension af deltagelse i alt arbejde i Europa-Parlamentet – ytringsfrihed – begrundelsespligt – retlig fejl«

I sag T-352/17,

Janusz Korwin-Mikke, Jozefow (Polen), ved advokaterne M. Cherchi, A. Daoût og M. Dekleermaker,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved N. Görlitz, S. Seyr og S. Alonso de León, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

vedrørende dels et søgsmål i henhold til artikel 263 TEUF med påstand om annullation af Europa-Parlamentets præsidents afgørelse af 14. marts 2017 og af Europa-Parlamentets præsidiiums afgørelse af 3. april 2017, hvorved sagsøgeren blev pålagt en sanktion i form af tab af retten til dagpenge i 30 dage, midlertidig suspension af hans deltagelse i al arbejde i Parlamentet i en periode på 10 på hinanden følgende dage og forbud mod at repræsentere Europa-Parlamentet i en periode på et år, dels et søgsmål i henhold til artikel 268 TEUF med påstand om erstatning af det tab, sagsøgeren angiveligt har lidt som følge af disse afgørelser,

har

RETTEN (Sjette Udvidede Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, G. Berardis, samt dommerne S. Papasavvas (refererende dommer), D. Spielmann, Z. Csehi og O. Spineanu-Matei,

justitssekretær: fuldmægtig G. Predonzani,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 29. november 2017,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

Tvistens baggrund

- 1 Sagsøgeren, Janusz Korwin-Mikke, er medlem af Europa-Parlamentet.
- 2 På Parlamentets plenarforsamling den 1. marts 2017 (herefter »plenarforsamlingen af 1. marts 2017«) med emnet »Gender pay gap«, dvs. problemet med kønsbestemte lønforskelle, stillede sagsøgeren et kvindeligt medlem af Europa-Parlamentet et spørgsmål, der var formuleret således:

»Kender De kvindernes resultater ved den polske olympiade i teoretisk fysik? Hvilken placering havde den bedste kvinde eller pige? Jeg kan fortælle Dem det: nr. 800. Og ved De, hvor mange kvinder der befinder sig blandt de 100 bedste skakspillere? Lad mig sige Dem det: ikke én. Og selvfølgelig skal kvinder tjene mindre end mændene, for de er svagere, mindre og mindre intelligente, de skal tjene mindre. Så enkelt er det.«
- 3 Ved skrivelse af 3. marts 2017 meddelte Parlamentets formand sagsøgeren, dels at hans udtalelser på plenarforsamlingen af 1. marts 2017 krænkede Parlamentets værdighed og de værdier, som er fastsat i artikel 11 i Parlamentets forretningsorden (herefter »forretningsordenen«), dels at der ville blive indledt en disciplinærsag mod ham i henhold til forretningsordenens artikel 166, stk. 1, og opfordrede ham til at fremsætte sine bemærkninger.
- 4 Ved skrivelse af 7. marts 2017 fremsendte sagsøgeren sine bemærkninger til Parlamentets præsident.
- 5 Ved afgørelse truffet den 14. marts 2017 (herefter »præsidentens afgørelse«) pålagde Parlamentets præsident sagsøgeren følgende sanktioner:
 - tab af retten til dagpenge i 30 dage
 - midlertidig suspension af hans deltagelse i alt arbejde i Parlamentet i en periode på 10 på hinanden følgende dage, uden at det berører stemmeretten på plenarmødet
 - forbud mod at repræsentere Europa-Parlamentet i en interparlamentarisk delegation, en interparlamentarisk konference eller i ethvert andet interinstitutionelt forum i en periode på et år.
- 6 Den 27. marts 2017 indgav sagsøgeren en intern klage til Parlamentets præsidium over præsidentens afgørelse og forlangte annullation af de sanktioner, som var blevet pålagt ham i medfør af forretningsordenens artikel 167.
- 7 Ved afgørelse af 3. april 2017 (herefter »præsidiets afgørelse«) stadfæstede Parlamentets præsidium de sanktioner, som var blevet pålagt sagsøgeren ved formandens afgørelse.

Retspleje

- 8 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 2. juni 2017 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.
- 9 Efter forslag fra Sjette Afdeling har Retten i medfør af sit procesreglements artikel 28 besluttet at henvise sagen til behandling i en udvidet afdeling.

- 10 Efter forslag fra den refererende dommer har Retten (Sjette Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og har som led i de foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, der er omhandlet i artikel 89 i Rettens procesreglement, anmodet parterne om at besvare et spørgsmål. Parterne efterkom denne anmodning inden for den fastsatte frist.
- 11 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten i retsmødet den 29. november 2017.

Parternes påstande

- 12 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Præsidiets afgørelse annulleres.
- Præsidentens afgørelse annulleres.
- Europa-Parlamentet tilpligtes at erstatte den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som er blevet påført ved præsidiets og præsidentens afgørelser, opgjort til 19 180 EUR.
- Parlamentet tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

- 13 Parlamentet har nedlagt følgende påstande:

- Påstanden om annulation af præsidentens afgørelse afvises.
- Påstanden om annulation af præsidiets afgørelse afvises, da den dels ikke kan antages til realitetsbehandling, dels er ugrundet.
- Påstanden om erstatning afvises, da den dels ikke kan antages til realitetsbehandling, dels er ugrundet.
- Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

- 14 Under retsmødet har sagsøgeren erklæret, at sagen hæves for så vidt angår præsidentens afgørelse, da denne er blevet erstattet af præsidiets afgørelse, som udgør Parlamentets endelig holdning, hvilket er noteret i retsmøderapporten.

Retlige bemærkninger

Om annullationspåstandene

- 15 Til støtte for sine annullationspåstande har sagsøgeren anført to anbringender i det væsentlige vedrørende, hvad angår det første, en tilsidesættelse af det almindelige princip om ytringsfrihed i forretningsordenens artikel 166 og begrundelsespligten og, hvad angår det andet, en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet og begrundelsespligten.
- 16 Selv om andre klagepunkter ligeledes er nævnt ved angivelsen af de nævnte anbringender i stævningen, bl.a. vedrørende en tilsidesættelse af artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) og magtfordrejning, skal det bemærkes, at det fremgår af indholdet af sagsøgerens argumentation, at han foreholder Parlamentet at have tilsidesat hans ret til ytringsfrihed som sikret i chartrets artikel 11 og i artikel 10 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950

(herefter »EMRK«) (første anbringendes første led), at have foretaget et åbenbart urigtigt skøn og at have tilsidesat anvendelsesområdet for forretningsordenens artikel 166 (første anbringendes andet led), at have tilsidesat begrundelsespligten i henhold til artikel 296 TEUF (første anbringendes tredje led og andet anbringendes andet led) og endelig at have tilsidesat proportionalitetsprincippet for så vidt angår de pålagte disciplinære sanktioner (andet anbringendes første led).

Om det første anbringende vedrørende en tilsidesættelse af det generelle princip om ytringsfrihed, af forretningsordenens artikel 166 og af begrundelsespligten

- 17 Der skal først tages stilling til første anbringendes tredje led og derefter til dette anbringendes første og det andet led, som behandles samlet.

– Om det tredje led vedrørende en tilsidesættelse af begrundelsespligten

- 18 Sagsøgeren har gjort gældende, at begrundelsen for præsidiets afgørelse hverken gør det muligt at vide, om han har forstyrret plenarforsamlingen af 1. marts 2017 på særlig grov vis, eller at fastslå, hvilke principper i artikel 11 i forretningsordenen der er blevet tilsidesat, eller at forstå, hvorfor der ikke er blevet taget hensyn til den øgede ytringsfrihed, han har som parlamentsmedlem.
- 19 Parlamentet har bestridt denne argumentation.
- 20 Det bemærkes, at begrundelsespligten udgør et væsentligt formkrav, som bør adskilles fra begrundelsens materielle indhold, der henhører under spørgsmålet om den omtvistede retsakts materielle lovlighed (jf. dom af 22.5.2012, Internationaler Hilfsfonds mod Kommissionen, T-300/10, EU:T:2012:247, præmis 180 og den deri nævnte retspraksis). En afgørelses begrundelse består nemlig i formelt at udtrykke de grunde, som afgørelsen er baseret på. Denne begrundelse kan være tilstrækkelig, selv om den er udtryk for fejlagtige grunde (jf. kendelse af 12.7.2012, Dover mod Parlamentet, C-278/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2012:457, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).
- 21 Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en retsakts begrundelse opfylder kravene efter artikel 296 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. dom af 22.5.2012, Internationaler Hilfsfonds mod Kommissionen, T-300/10, EU:T:2012:247, præmis 181 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 I den foreliggende sag indeholder præsidiets afgørelse tre afsnit. I det første afsnit (afgørelsens punkt 1-16) fremstilles de omstændigheder, som har ført til vedtagelsen af de pågældende sanktioner, sagsøgerens tidligere udtalelser, som allerede var blevet pålagt sanktioner, og den af sagsøgeren indgivne interne klage over præsidentens afgørelse. I andet afsnit (afgørelsens punkt 17-23) angives de anvendelige retsforskrifter, og tredje afsnit (afgørelsens punkt 24-37) indeholder en retlig prøvelse for at fastslå, at sagsøgeren har tilsidesat forretningsordenens artikel 11 og dermed forretningsordenens artikel 166.
- 23 Efter i afgørelsens punkt 26-28 at have erindret om princippet om ligestilling mellem mænd og kvinder, som er fastsat i artikel 2 TEUF og anerkendt i chartret, har Parlamentets præsidium først konstateret, at sagsøgeren med sine diskriminerende, fornærmende og uden tvivl forsætlige udtalelser, der desuden blev præsenteret som underbygget af partiske statistiske oplysninger, havde krænket en af Den Europæiske Unions grundlæggende værdier. I øvrigt har sagsøgeren unægteligt haft til hensigt at provokere og fornærme kvinderne, men tillige Parlamentet som institution, der som vogter af de europæiske værdier fremmer ligestilling. Desuden har disse udtalelser tiltrukket mediernes opmærksomhed og reaktioner på de sociale netværk, hvilket har haft negativ indvirkning på EU-borgernes opfattelse af Parlamentet og dets medlemmer.

- 24 Dernæst har Parlamentets præsidium med henvisning til vigtigheden af ytringsfriheden i henhold til forretningsordenens artikel 11, stk. 4, og forskellige internationale retlige instrumenter vedrørende menneskerettigheder anført, at ifølge disse tekster og fortolkningen af denne frihed i retspraksis kan udøvelsen af denne frihed begrænses, hvis den tilsidesætter andre rettigheder, »bl.a. hvis den krænker eller fornærmer andre personer« eller »for at sikre beskyttelsen af andre personers rettigheder eller omdømme« (punkt 29 og 30 i præsidiets afgørelse). I afgørelsens punkt 31 har Parlamentets præsidium derfor anført, at den ytringsfrihed, som samtlige Parlamentsmedlemmer nyder, ikke finder anvendelse på »et fornærmende, krænkende og respektløst sprogbrug« eller »en adfærd, som krænker Parlamentets værdighed og udgør en tilsidesættelse af Unionens grundlæggende værdier og principper«.
- 25 Efter denne fremstilling har Parlamentets præsidium i afgørelsens punkt 32 konstateret, at sagsøgerens adfærd udgjorde en tilsidesættelse af forretningsordenens artikel 11, stk. 3, som følge af krænkelsen af værdierne og principperne i traktaterne, herunder chartret, og at den ikke respekterede Parlamentets værdighed. Endvidere har Parlamentet fremhævet, at denne opførsel ikke er berettiget efter forretningsordenens artikel 11, stk. 4, idet et krænkende og fornærmende sprogbrug ikke kan være omfattet af ytringsfriheden. Under disse omstændigheder har Parlamentet konkluderet, at sagsøgeren havde forstyrret Parlamentets arbejde under tilsidesættelse af principperne i forretningsordenens artikel 11 som omhandlet i dennes artikel 166.
- 26 Endelig har Parlamentets præsidium i afgørelsens punkt 33-35 anført, at sagsøgeren allerede havde gjort brug af et upassende sprogbrug under tilsidesættelse af forretningsordenens artikel 11, stk. 3, hvilket havde ført til, at Parlamentets præsident ved tre lejligheder havde pålagt ham sanktioner, som efterfølgende var blevet stadfæstet af Parlamentets præsidium. Som følge heraf har præsidiets konkluderet, at sagsøgerens adfærd skulle anses for alvorlig og gentagen, og at den omstændighed, at han ikke havde fremsat en undskyldning, men derimod gentaget sine bemærkninger, yderligere begrundede den pålagte sanktions strengthed.
- 27 Med forbehold af prøvelsen af sagens realitet, som vil blive foretaget i forbindelse med det første anbringendes første og andet led, indeholder præsidiets afgørelse en begrundelse i overensstemmelse med kravene i artikel 296 TEUF.
- 28 Det første anbringendes tredje led bør følgelig forkastes.
- *Om det første og det andet led vedrørende henholdsvis en tilsidesættelse af ytringsfriheden og en tilsidesættelse af forretningsordenens artikel 166*
- 29 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at Parlamentet ikke har godtgjort, at betingelserne for anvendelse af forretningsordenens artikel 166, stk. 1, var opfyldt, og at Parlamentet således har pålagt ham en disciplinær sanktion under tilsidesættelse af den udvidede ytringsfrihed, som han nyder som parlamentsmedlem i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols faste praksis (herefter »Menneskerettighedsdomstolen«).
- 30 I denne henseende har han for det første anført, at præsidiets afgørelse er behæftet med en retlig fejl, idet den ikke tager tilstrækkeligt hensyn til den omstændighed, at hans udtalelser blev fremsat i forbindelse med hans udøvelse af hans parlamentariske hverv i Parlamentet og udgjorde elementer i hans politiske tale.
- 31 For det andet er han af den opfattelse, at Parlamentet ved at sanktionere indholdet af hans udtalelser, og ikke en eventuel tilsidesættelse af en regel for den parlamentariske debat, har foretaget et åbenbart urigtigt skøn og tilsidesat anvendelsesområdet for forretningsordenens artikel 166. Dels har han gjort gældende, at det fremgår af begrundelsen for den nævnte afgørelse, at hans indlæg under plenarforsamlingen af 1. marts 2017 var forskriftsmæssigt, og at det derfor er nødvendigt at

undersøge, om hans udtalelser virkelig udgjorde en alvorlig forstyrrelse af den parlamentariske debat. Dels har han anført, at ordlyden »grov forstyrrelse af mødet eller Parlamentets arbejde under tilsidesættelse af principperne i artikel 11« i forretningsordenens artikel 166 er »vag og upræcis« og gør det nødvendigt, at Parlamentet konkret godtgør, at hans udtalelser var omfattet af denne bestemmelses anvendelsesområde, hvilket ikke var tilfældet i den foreliggende sag.

- 32 For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at præsidiets afgørelse ikke har godtgjort, at hans udtalelser faktisk har forstyrret plenarforsamlingen af 1. marts, eller at de har forstyrret Parlamentets arbejde alvorligt under tilsidesættelse af forretningsordenens artikel 11, således at de materielle betingelser i forretningsordenens artikel 166 faktisk var opfyldt.
- 33 For det fjerde har sagsøgeren gjort gældende, at Parlamentet ikke har godtgjort, at præsidiets afgørelse kan anses for en tilladt undtagelse til retten til ytringsfrihed.
- 34 Parlamentet har indledningsvis gjort gældende, at prøvelsen af gyldigheden af præsidiets afgørelse skal foretages alene med hensyn til de grundlæggende rettigheder i chartret og især med hensyn til forretningsordenens artikel 11, som fastsætter ytringsfriheden, og Unionens retsinstansers fortolkning heraf. Den af sagsøgeren påberåbte retspraksis fra Menneskerettighedsdomstolen finder derfor ikke anvendelse i den pågældende sag, men kan højest tjene til inspiration. Selv hvis den var anvendelig, ville det ikke heraf følge, at ytringsfriheden er ubegrænset.
- 35 Parlamentet har derefter understreget, at formanden og i givet fald præsidiets ved udøvelsen af kompetencerne i forretningsordenens artikel 166 og 167 råder over et vist skøn. Rettens prøvelse skal derfor begrænse sig til at undersøge, om udøvelsen af en sådan beføjelse er behæftet med et åbenbart urigtigt skøn eller magtfordrejning, og om de processuelle garantier er blevet overholdt.
- 36 Hvad endelig angår tilsidesættelsen af forretningsordenens artikel 166, som er blevet påberåbt i forbindelse med første anbringendes andet led, har Parlamentet hævdet, at det ikke på tilstrækkeligt klar vis fremgår af stævningen, om sagsøgeren kritiserer præsidiets afgørelse for at være blevet vedtaget i strid med denne artikel, eller om han bestrider, at denne bestemmelse kan være hjemmel til denne afgørelse, og derfor kan dette led ikke antages til realitetsbehandling. Parlamentet har imidlertid for fuldstændighedens skyld forsvaret sig med, at det er enigt i sagsøgerens læsning af ratio legis bag forretningsordenens artikel 166, og anført, at den situation, som er omhandlet i disse bestemmelser, nøjagtigt svarer til situationen i den foreliggende sag, idet sagsøgeren med sine udtalelser har forstyrret debatterne og Parlamentets arbejde under tilsidesættelse af principperne i forretningsordenens artikel 11 til skade for Parlamentets værdighed og af denne grund er blevet sanktioneret. Parlamentet har med henvisning til punkt 27 i præsidiets afgørelse tilføjet, at sagsøgerens erklæringer i øvrigt øjeblikkeligt fremkaldte en reaktion fra visse medlemmer og tiltrak reaktioner i medierne og på de sociale netværk, hvorved institutionens omdømme blev alvorligt krænket.
- 37 Det skal indledningsvis konstateres, dels at i modsætning til det af Parlamentet hævdede, og som det fremgår af præmis 16 og 29-33 ovenfor, kan substansen af sagsøgerens argumenter vedrørende første anbringendes andet led udledes af stævningen med tilstrækkelig klarhed, således at Parlamentet har kunnet forsvare sig hensigtsmæssigt i sine skriftlige indlæg (jf. præmis 36 ovenfor) og under retsmødet. Som det fremgår af retsmødereferatet, har Parlamentet under dette taget fuldt ud stilling til betingelserne for anvendelse af forretningsordenens artikel 166, forbundet med forretningsordenens artikel 11, som bestemmelsen henviser til. Den af Parlamentet fremsatte formalitetsindsigelse kan derfor ikke tages til følge.
- 38 Dels kan Parlamentet ikke bestride, at EMRK og Menneskerettighedsdomstolens praksis i den foreliggende sag er relevant for prøvelsen af tilsidesættelsen af forretningsordenens artikel 166 EF.

- 39 Selv om det nemlig er korrekt, at EMRK ikke udgør et retligt instrument, der er formelt integreret i Unionens retsorden, idet Unionen ikke har tiltrådt den (dom af 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, præmis 44, og af 3.9.2015, Inuit Tapiriit Kanatami m.fl. mod Kommissionen, C-398/13 P, EU:C:2015:535, præmis 45), og at prøvelsen af gyldigheden af en afledt EU-retsakt følgelig alene skal foretages i lyset af de grundlæggende rettigheder, der er garanteret ved chartret (dom af 15.2.2016, N, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, præmis 46), bemærkes, dels at de grundlæggende rettigheder som sikret ved EMRK i medfør af artikel 6, stk. 3, TEU udgør generelle principper i EU-retten, dels at det fremgår af chartrets artikel 52, stk. 3, at rettighederne heri, som svarer til de rettigheder, som er sikret ved EMRK, har samme betydning og omfang som i EMRK. Ifølge forklaringerne til denne bestemmelse, som i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, tredje afsnit, TEU og chartrets artikel 52, stk. 7, skal tages i betragtning ved fortolkningen af chartret, afgøres betydningen og omfanget af de sikrede rettigheder ikke udelukkende af ordlyden af EMRK, men navnlig også af Menneskerettighedsdomstolens retspraksis (jf. dom af 30.6.2016, Toma og Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis). Det fremgår desuden af disse forklaringer, at chartrets artikel 52, stk. 3, skal sikre den nødvendige sammenhæng mellem de i chartret indeholdte rettigheder og de tilsvarende i EMRK sikrede rettigheder, dog uden at dette berører EU-retten og Den Europæiske Unions Domstols autonomi (dom af 28.7.2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, præmis 50). Det bemærkes ydermere, at denne ækvivalens mellem frihederne i chartret og frihederne i EMRK formelt er blevet fastslået for så vidt angår ytringsfriheden (dom af 4.5.2016, Philip Morris Brands m.fl., C-547/14, EU:C:2016:325, præmis 147).
- 40 Navnlig hvad angår ytringsfriheden bemærkes, at den er afgørende for demokratiske samfund, og at den derfor udgør en grundlæggende rettighed, som er sikret ved chartrets artikel 11, EMRK's artikel 10 og artikel 19 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, som blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 16. december 1966 (jf. i denne retning dom af 6.9.2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, præmis 31).
- 41 I denne henseende bemærkes, at det fremgår af Menneskerettighedsdomstolens retspraksis, at ytringsfriheden med forbehold af EMRK's artikel 10, stk. 2, ikke kun gælder for oplysninger eller tanker, som modtages positivt eller anses for at være harmløse eller ligegyldige, men tillige sådanne, som kan fornærme, chokere eller forstyrre staten eller en hvilken som helst del af befolkningen. Pluralismen, tolerancen og åbenheden, uden hvilke der ikke vil være et demokratisk samfund, kræver således dette (Menneskerettighedsdomstolen, 7.12.1976, Handyside mod Det Forenede Kongerige, CE:ECHR:1976:1207JUD000549372, § 49).
- 42 Ytringsfriheden udgør imidlertid ikke et absolut prærogativ og kan følgelig på visse betingelser være genstand for begrænsninger.
- 43 I betragtning af ytringsfrihedens afgørende betydning skal begrænsninger i denne imidlertid vurderes strengt, og det er kun tilladt at foretage indgreb i ytringsfriheden på tre betingelser, hvilket følger både af EMRK's artikel 10, stk. 2, og chartrets artikel 52, stk. 1. For det første skal den pågældende begrænsning være »fastsat i lovgivningen«. Med andre ord skal den EU-institution, som vedtager de foranstaltninger, der kan være en begrænsning af en persons ytringsfrihed, have et retsgrundlag herfor. For det andet skal den pågældende begrænsning vedrøre et mål af almen interesse, der er anerkendt som sådant af Unionen. For det tredje må den pågældende begrænsning ikke være uforholdsmæssig, hvilket indebærer, dels at den skal være nødvendig og stå i rimeligt forhold til det tilstræbte formål, dels at der ikke gøres indgreb i kerneindholdet i denne frihed (jf. i denne retning dom af 15.6.2017, Kiselev mod Rådet, T-262/15, EU:T:2017:392, præmis 69 og 84 og den deri nævnte retspraksis).

- 44 Det skal endvidere præciseres, at et indgreb i eller en begrænsning af ytringsfriheden kun kan anses for »fastsat i lovgivningen«, hvis retsforordningen er fastsat med tilstrækkelig præcision, således at den er forudsigelig med hensyn til dens virkninger og tillader adressaten at tilpasse sin adfærd (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolen, 17.2.2004, Maestri mod Italien, CE:ECHR:2004:0217JUD003974898, § 30).
- 45 Det bemærkes i øvrigt, at i et demokrati er Parlamentet eller sammenlignelige organer uomgængeligt nødvendige talerstole i den politiske debat. Et indgreb i ytringsfriheden, som foretages inden for disse organer, skal derfor være begrundet i bydende nødvendige hensyn (Menneskerettighedsdomstolen, 17.12.2002, A mod Det Forenede Kongerige, CE:ECHR:2002:1217JUD003537397, § 79).
- 46 Som Menneskerettighedsdomstolen konsekvent har anført i sin retspraksis, er parlamentsmedlemmers ytringsfrihed særlig vigtig. Ytringsfriheden er værdifuld for alle og særligt for en folkevalgt, som repræsenterer sine vælgere, gør opmærksom på deres bekymringer og forsvare deres interesser. Indgreb i et medlem af oppositionens ytringsfrihed, såsom sagsøgerens, kræver derfor, at retsinstanser foretager en strengere prøvelse (Menneskerettighedsdomstolen, 23.4.1992, Castells mod Spanien, CE:ECHR:1992:0423JUD001179885, § 42).
- 47 Det bør derfor antages, at parlamentsmedlemmers ytringsfrihed skal have en udvidet beskyttelse under hensyn til den afgørende betydning, som Parlamentet har i et demokratisk samfund.
- 48 Henset til den tætte forbindelse mellem et politisk styres virkeligt demokratiske karakter og Parlamentets virksomhed har Menneskerettighedsdomstolen for nyligt fastslået – samtidig med, at den understregede, at enhver udtalelse fremsat i en parlamentarisk forsamling kræver en høj grad af beskyttelse – at udøvelsen af ytringsfriheden i Parlamentet til tider skal vige for legitime interesser som beskyttelsen af de parlamentariske aktiviteter korrekte afvikling og beskyttelsen af andre parlamentsmedlemmers rettigheder (Menneskerettighedsdomstolen, 17.5.2016, Karácsony m.fl. mod Ungarn, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, §§ 138-141).
- 49 Det bemærkes, at Menneskerettighedsdomstolen dels har knyttet et parlaments mulighed for at sanktionere et af sine medlemmers adfærd til nødvendigheden af at sikre en korrekt afvikling af det parlamentariske arbejde, dels har tillagt parlamenterne en vid handlefrihed til at regulere den måde, det tidspunkt og det sted, som parlamentsmedlemmer har valgt til deres interventioner (den af Menneskerettighedsdomstolen udøvede kontrol er følgelig begrænset), men derimod en meget beskeden margen til at sætte rammer for indholdet af udtalelser, som fremsættes af parlamentsmedlemmer (den af Menneskerettighedsdomstolen udøvede kontrol er følgelig strengere). I sin retspraksis har Menneskerettighedsdomstolen i denne henseende alene henvist til »en vis dosis lovgivning [...], som er nødvendig[...] for at hindre visse udtryksmåder, såsom direkte eller indirekte opfordringer til vold« (Menneskerettighedsdomstolen, 17.5.2016, Karácsony m.fl. mod Ungarn, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, § 140).
- 50 Det følger heraf, dels at et parlaments forretningsorden kun kan fastsætte mulighed for at sanktionere parlamentsmedlemmers udtalelser, såfremt disse krænker Parlamentets virksomhed eller udgør en alvorlig fare for samfundet, såsom opfordringer til vold eller til fremmedhad.
- 51 Dels skal parlamenternes beføjelse til at pålægge disciplinære sanktioner for at sikre en korrekt afvikling af deres aktiviteter eller beskyttelsen af visse rettigheder, principper eller grundlæggende frihedsrettigheder forenes med nødvendigheden af at sikre overholdelsen af parlamentsmedlemmernes ytringsfrihed.

- 52 Det skal derfor prøves, under hensyntagen til den særlige betydning, som parlamentsmedlemmers ytringsfrihed har, og de strenge grænser, inden for hvilke denne frihed kan begrænses, i overensstemmelse med principperne i Menneskerettighedsdomstolens retspraksis på dette område, om Parlamentet har overholdt betingelserne i forretningsordenens artikel 166, stk. 1, ved pålæggelsen af den omhandlede sanktion.
- 53 Afsnit VII, kapitel IV, med overskriften »Forholdsregler i tilfælde af overtrædelse af adfærdsreglerne«, i den affattelse, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder, og som Parlamentets præsidium har anvendt, fastsætter de øjeblikkelige forholdsregler, som mødeformanden kan træffe for at genoprette ordenen (forretningsordenens artikel 165), og de disciplinære sanktioner, som Parlaments formand kan vedtage i forhold til et medlem (forretningsordenens artikel 166).
- 54 I medfør af forretningsordenens artikel 166, stk. 1, første afsnit, som finder anvendelse i den foreliggende sag, har Parlamentets formand truffet en begrundet afgørelse om at pålægge en passende sanktion »[v]ed grov forstyrrelse af mødet eller Parlamentets arbejde under tilsidesættelse af principperne i artikel 11 [...]«.
- 55 Det skal dog fremhæves, at ordlyden af forretningsordenens artikel 166, stk. 1, første afsnit, er forskellig, afhængig af sprogversionen af nævnte forretningsorden. Til forskel fra den franske version af denne bestemmelse samt bl.a. den tyske, den italienske, den spanske, den nederlandske og den græske version, nævner den engelske version ikke en forstyrrelse af »Parlamentets arbejde«, men anvender udtrykket »disruption of Parliament«. Ifølge Parlamentet vedrører dette udtryk ikke udelukkende det parlamentariske arbejde i mødesalen, men er mere omfattende end selve mødet og omfatter tillige indvirkningen på Parlamentets anseelse og værdighed som institution.
- 56 I denne henseende bemærkes, at behovet for en ensartet fortolkning af en bestemmelse i EU-retten i tilfælde af forskelle mellem flere sprogudgaver af denne ifølge fast retspraksis kræver, at den omhandlede bestemmelse fortolkes ud fra sammenhængen og formålet med det regelsæt, hvori den udgør et element (jf. i denne retning dom af 23.11.2016, Bayer CropScience og Stichting De Bijenstichting, C-442/14, EU:C:2016:890, præmis 84 og den deri nævnte retspraksis).
- 57 Heraf følger, at den opfattelse, som Parlamentet har givet udtryk for under retsmødet, og hvorefter den engelske version af forretningsordenens artikel 166 skulle lægges til grund for at fortolke lovgivers vilje og samtlige sprogversioner, ikke kan tiltrædes.
- 58 Henset til bestemmelsens sammenhæng og formål vedrører forretningsordenens artikel 166 nemlig en krænkelse af Parlamentets virksomhed eller af Parlamentets arbejde og har derfor til sigte at sanktionere et medlems adfærd ved deltagelse i mødet eller parlamentariske arbejder, når denne adfærd kan gøre alvorligt indgreb i afviklingen heraf. Som bemærket i præmis 49-51 ovenfor, svarer en sådan fortolkning i øvrigt til det formål, som et parlaments disciplinære regelsæt normalt forfølger, og som Menneskerettighedsdomstolen har fastslået er legitimt (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolen, 17.5.2016, Karácsony m.fl. mod Ungarn, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, §§ 138-140).
- 59 Endvidere bemærkes, at ordlyden af forretningsordenens artikel 166 lader formode, at to situationer kan sanktioneres, nemlig »[v]ed grov forstyrrelse af mødet [...] under tilsidesættelse af principperne i artikel 11 [...]« eller »[v]ed grov forstyrrelse af [...] Parlamentets arbejde under tilsidesættelse af principperne i artikel 11 [...]«.
- 60 Det skal i denne henseende konstateres, at det hverken fremgår af præsidiets afgørelse eller af parternes skriftlige indlæg, at sagsøgerens udtalelser i Parlamentet under plenarforsamlingen af 1. marts 2017 havde afstedkommet nogen forstyrrelse af mødet som omhandlet i det første alternativ i forretningsordenens artikel 166, stk. 1, første afsnit. Som det fremgår af svarene på Rettens spørgsmål, var den eneste umiddelbare reaktion på sagsøgerens udtalelser reaktionen fra det medlem, som

sagsøgeren havde stillet et spørgsmål med et blå kort. Dette medlem havde udtrykt sin harme på følgende måde: »Ærede medlem, ifølge Dem og Deres teorier skulle jeg ikke en gang have haft ret til at være her som medlem, jeg ved, at det gør Dem ondt, jeg ved, at det overhovedet ikke huer Dem, at kvinder i dag har ret til at repræsentere borgerne på samme vilkår og med de samme rettigheder som Dem. Jeg er en kvinde, og jeg forsvaret kvinders rettigheder over for mænd som Dem.« Denne reaktion gør det imidlertid ikke muligt at betegne denne hændelse som en alvorlig forstyrrelse af plenarforsamlingen af 1. marts 2017 eller som en alvorlig forstyrrelse af Parlamentets arbejde. En sådan vurdering fremgår således ikke af præsidiets afgørelse, som er genstand for den prøvelse af lovligheden, som Retten skal tage stilling til i den foreliggende sag.

61 I øvrigt har Parlamentet både i sin besvarelse af Rettens skriftlige spørgsmål og under retsmødet bekræftet, at der ikke i Parlamentet havde fundet nogen, og slet ikke alvorlig, forstyrrelse af arbejdet sted under plenarforsamlingen af 1. marts 2017 og i forbindelse med de tilknyttede debatter efter sagsøgerens indlæg. Parlamentet har imidlertid anført, at sagsøgerens tilfælde alligevel er omfattet af det andet alternativ i forretningsordenens artikel 166, stk. 1, første afsnit, nemlig »forstyrrelsen af arbejdet«, hvilket er en direkte konsekvens af tilsidesættelsen af principperne i forretningsordenens artikel 11, hvori reglerne for medlemmers adfærd er fastsat. I denne forbindelse har Parlamentet hævdet, at »forstyrrelsen«, som havde begrundet, at sagsøgeren blev pålagt disciplinære sanktioner, havde vist sig uden for mødet, idet den havde skadet Parlamentets anseelse og værdighed som institution. Parlamentet har desuden præciseret, at forstyrrelsen af arbejdet i forretningsordenens artikel 166, stk. 1, første afsnit, ikke er begrænset til debatterne eller arbejdet i Parlamentet, men at den bør tillægges en bredere betydning, som omfatter Parlamentet i sin helhed, dets værdighed, dets omdømme og således dets virke.

62 Denne argumentation kan ikke tiltrædes.

63 For det første må det nemlig konstateres, at den påstand, som Parlamentet har fremsat under retsmødet, og hvorefter sagsøgerens tilfælde henhører under det andet alternativ i forretningsordenens artikel 166, stk. 1, første afsnit, dvs. forstyrrelse af Parlamentets arbejde, ikke fremgår af præsidiets afgørelse, som ikke præciserer den specifikke overtrædelsesbegrundelse, som er blevet lagt til grund i den foreliggende sag blandt de i bestemmelsen omhandlede. I denne henseende konstaterer afgørelsen blot i punkt 32, at sagsøgerens adfærd udgør en tilsidesættelse af principperne i forretningsordenens artikel 11, stk. 3, idet den krænker de værdier og principper, der er fastsat i EU-traktaterne, og idet den ikke respekterer Parlamentets værdighed, og udleder heraf, at der foreligger en »forstyrrelse af Parlamentet« som omhandlet i forretningsordenens artikel 166. I modsætning til det, som Parlamentet har gjort gældende under retsmødet, kan en anden læsning af punkt 32 i præsidiets afgørelse ikke udledes af begrundelsen i afgørelsens punkt 26 og 27, i lyset af hvilken den skal fortolkes. Disse sidste punkter begrænser sig nemlig til at angive, at de provokerende, forsætlige, fornærmende og diskriminerende udtalelser, både over for kvinder og over for Parlamentet som institution, udgør en tilsidesættelse af en af EU's grundlæggende værdier, og at de kan bidrage til en negativ opfattelse blandt offentligheden af Parlamentet og dets medlemmer. Selv om denne vurdering derfor højest kan fortolkes som en konstatering af, at der foreligger en overtrædelse af forretningsordenens artikel 11, henviser den på ingen måde til en forstyrrelse af Parlamentets arbejde, hvilket er krævet i henhold til forretningsordenens artikel 166.

64 Det er i denne henseende tilstrækkeligt at bemærke, at det er forretningsordenens artikel 166, og ikke dennes artikel 11, som præciserer betingelserne for at pålægge et medlem en sanktion. Forretningsordenens artikel 11 indeholder nemlig adfældsregler, der henviser til de principper og værdier, som medlemmerne skal overholde i deres adfærd, som ifølge forretningsordenens artikel 11, stk. 3, første afsnit, ikke må vanskeliggøre en korrekt afvikling af Parlamentets arbejde eller opretholdelsen af sikkerhed og orden i Parlamentets bygninger eller forhindre Parlamentets udstyr i at fungere. I øvrigt bestemmes det i forretningsordenens artikel 11, stk. 3, andet afsnit, at medlemmerne under Parlamentets forhandlinger skal afholde sig fra ærekrænkende, racistisk eller fremmedhadsk sprogbrug og adfærd. Hvad derimod angår de mulige konsekvenser af en manglende overholdelse af

adfærdsreglerne begrænser forretningsordenens artikel 11, stk. 3, fjerde afsnit, sig til at anføre, at den »kan« medføre, at der træffes »forholdsregler« i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 165, 166 og 167. Heraf følger, at den konklusion, som drages i punkt 32 i præsidiets afgørelse, hvorefter en tilsidesættelse af principperne og værdierne i forretningsordenens artikel 11 ipso facto medfører, at det kan konstateres, at der foreligger en alvorlig forstyrrelse af mødet eller en alvorlig forstyrrelse af Parlamentets arbejde, på ingen måde følger af denne bestemmelse.

- 65 Den omstændighed, at forretningsordenens artikel 11, stk. 3, andet afsnit, i den affattelse, som finder anvendelse i den foreliggende sag, indeholder en henvisning til »ærekrænkende, racistisk eller fremmedhadsk sprogbrug og adfærd«, kan ikke ændre denne konklusion. I denne henseende bemærkes, at selv om såvel den nuværende som den tidligere affattelse af forretningsordenens artikel 166, stk. 1, henviser til principperne i forretningsordenens artikel 11, vil en ordlydsfortolkning af førstnævnte bestemmelse føre til, at en tilsidesættelse af de nævnte principper ikke udgør en selvstændig overtrædelse, men en yderligere betingelse, som er nødvendig for at kunne sanktionere en alvorlig forstyrrelse af mødet eller en forstyrrelse af Parlamentets arbejde, hvilket Parlamentet i øvrigt har bekræftet under retsmødet. Det følger heraf, at en tilsidesættelse af principperne i forretningsordenens artikel 11, såfremt den måtte anses for godtgjort, ikke i sig selv kan sanktioneres som sådan, men udelukkende hvis den ledsages af en alvorlig forstyrrelse af Parlamentets arbejde, hvilket Parlamentet tillige har bekræftet under retsmødet.
- 66 For det andet, og i modsætning til det, Parlamentet har hævdet under retsmødet, kan den forstyrrelse af Parlamentets arbejde, som er fastsat i forretningsordenens artikel 166, stk. 1, første afsnit, og som havde fundet sted uden for mødesalen som følge af de følgevirkninger, som sagsøgerens udtalelser havde haft uden for Parlamentet, ikke forstås således, at den udgør en krænkelse af Parlamentets omdømme eller værdighed som institution. Den i punkt 27 i præsidiets afgørelse nævnte omstændighed, at sagsøgerens udtalelser efter plenarforsamlingen af 1. marts 2017 har tiltrukket mediernes og de sociale netværks opmærksomhed, og at de havde været »egnede« (likely) til at have bidraget til en negativ opfattelse blandt offentligheden af Parlamentet og dets medlemmer, er nemlig irrelevant, da den ikke gør det muligt at fastslå, at Parlamentet har godtgjort en forstyrrelse af sit arbejde som omhandlet i forretningsordenens artikel 166. Desuden indeholder præsidiets afgørelse ingen vurdering af de kriterier, som ledte Parlamentets præsidium til at konstatere en angivelig krænkelse af Parlamentets værdighed. Da der desuden ikke er defineret objektive kriterier for bedømmelsen af en sådan krænkelse og i betragtning af det temmeligt vage begreb »Parlamentets værdighed« eller krænkelsen heraf samt det betydelige skøn, som Parlamentet råder over, vil en sådan fortolkning medføre en vilkårlig begrænsning af parlamentsmedlemmernes ytringsfrihed.
- 67 Endvidere bemærkes, at forretningsordenens artikel 166, stk. 2, vedrører medlemmernes adfærd og bestemmer, at der ved vurderingen heraf skal tages der hensyn til dens lejlighedsvis, gentagne eller permanente karakter og til, hvor alvorlig den er. Udtalelser, bemærkninger eller taler er derimod ikke nævnt og kan derfor ikke som sådanne gøres til genstand for en sanktion.
- 68 Selv hvis det antages, at udtalelser fremsat i forbindelse med parlamentariske hverv kan sidestilles med en adfærd, som i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 11, stk. 3, første afsnit, bl.a. skal bero på visse værdier og ikke vanskeliggøre en korrekt afvikling af Parlamentets arbejde, og at disse udtalelser herved kunne have udgjort en tilsidesættelse af de i denne bestemmelse fastsatte principper og værdier, følger det heraf, at de ikke kan være genstand for en sanktion, hvis der ikke foreligger en alvorlig forstyrrelse af mødet eller en alvorlig forstyrrelse af Parlamentets arbejde.
- 69 Sondringen i forretningsordenens artikel 166, stk. 2, andet afsnit, mellem på den ene side adfærd af visuel art, som under visse omstændigheder kan tolereres, og på den anden side »adfærd, der aktivt forstyrrer Parlamentets aktiviteter«, for at vurdere medlemmernes adfærd under udøvelsen af deres parlamentariske hverv, gør det i det foreliggende tilfælde ikke muligt at antage, at udtalelser fremsat

under et parlamentarisk møde kan indgå i sidstnævnte kategori af adfærd og således sanktioneres, hvis der ikke er konstateret en alvorlig forstyrrelse af mødet eller en alvorlig forstyrrelse af Parlamentets arbejde.

- 70 Henset til det ovenstående og til den særlige betydning, som parlamentsmedlemmers ytringsfrihed har, og de strenge grænser, inden for hvilken denne frihed kan begrænses, som nævnt ovenfor i præmis 37-51, skal forretningsordenens artikel 11 og 166 fortolkes således, at de ikke giver mulighed for at sanktionere et medlem for udtalelser, som er blevet fremsat i forbindelse med hans parlamentariske hverv, hvis der ikke foreligger en alvorlig forstyrrelse af mødet eller en alvorlig forstyrrelse af Parlamentets arbejde.
- 71 Under disse omstændigheder og på trods af, at de udtalelser, sagsøgeren havde anvendt i sit indlæg under plenarforsamlingen af 1. marts 2017, var særdeles chokerende, kan Parlamentet ikke under de i sagen omhandlede omstændigheder pålægge ham en disciplinær sanktion på grundlag af forretningsordenens artikel 166, stk. 1.
- 72 Endvidere forholder det sig således, at selv hvis det antages, at forstyrrelsen af arbejdet ikke begrænser sig strictu sensu til mødesalen, henset til den omstændighed, at henvisningen til »mødet« i forretningsordenens artikel 166, stk. 1, kun gælder i forhold til det første alternativ, nemlig en alvorlig forstyrrelse af mødet, kan en så vid fortolkning som den, Parlamentet har forsvaret, ikke tiltrædes af de i præmis 66 ovenfor anførte grunde.
- 73 Under hensyn til ovenstående skal det første anbringe, som tilsigter at godtgøre en tilsidesættelse af forretningsordenens artikel 166, og den først påstand tages til følge og præsidiets afgørelse annulleres, uden at det er nødvendigt at prøve det andet anbringende til støtte for annulationspåstandene.

Om erstatningspåstanden

- 74 Til støtte for erstatningspåstanden har sagsøgeren gjort gældende, at annulationen af præsidiets afgørelse ikke gør det muligt at opnå erstatning for alle de lidte skader. Han ønsker således erstatning dels for den økonomiske skade, som skyldes tabet af retten til dagpenge svarende til 9 180 EUR. Dels har han nedlagt påstand om, at Parlamentet tilpligtes at betale et beløb på 10 000 EUR i erstatning for den ikke-økonomiske skade, som følger af suspensionen af hans deltagelse i Parlamentets aktiviteter, forbuddet mod at repræsentere Parlamentet og kränkelsen af hans omdømme og hæderlighed.
- 75 Parlamentet har gjort gældende, at påstanden om erstatning af den økonomiske skade skal afvises. Desuden finder Parlamentet, at annulationen af præsidiets afgørelse udgør en tilstrækkelig erstatning for sagsøgerens ikke-økonomiske skade. Subsidiært er Parlamentet af den opfattelse, at et beløb på højest 1 000 EUR vil være passende.
- 76 Hvad angår for det første påstanden om erstatning af den økonomiske skade, som følger af tabet af retten til dagpenge, er det i det foreliggende tilfælde tilstrækkeligt at bemærke, at sagsøgeren ikke har forklaret, hvorfor den omstændighed, at han allerede er blevet pålagt den omhandlede sanktion, ikke giver ham mulighed for at opnå fuld erstatning for skaden i tilfælde af annulation af præsidiets afgørelse, især da han har begrænset sig til at kræve betaling af et beløb, som svarer til de dagpenge, han ville have modtaget, hvis ikke der var blevet pålagt en sanktion, dvs. 9 180 EUR. Da præsidiets afgørelse er blevet annulleret, tilkommer det imidlertid Parlamentet i overensstemmelse med artikel 266 TEUF at træffe foranstaltninger til opfyldelse af nærværende dom, hvilket indebærer, at Parlamentet skal udbetale de beløb, som svarer til dagpengene, hvis udbetaling er blevet suspenderet.
- 77 Det følger heraf, at påstanden om erstatning af den økonomiske skade skal forkastes.

- 78 Hvad for det andet angår påstanden om erstatning af den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren hævder at have lidt, bemærkes, at annullationen af en ulovlig retsakt ifølge fast retspraksis i sig selv kan udgøre en passende og principielt tilstrækkelig erstatning for den ikke-økonomiske skade, som retsakt kan have forvoldt (dom af 9.7.1987, Hochbaum og Rawes mod Kommissionen, 44/85, 77/85, 294/85 og 295/85, EU:C:1987:348, præmis 22, og af 9.11.2004, Montalto mod Rådet, T-116/03, EU:T:2004:325, præmis 127), medmindre sagsøgeren godtgør at have lidt en ikke-økonomisk skade, som kan adskilles fra den ulovlighed, der danner grundlag for annullationen, og som ikke kan erstattes fuldt ud ved denne annullation (jf. dom af 25.6.2015, EE mod Kommissionen, F-55/14, EU:F:2015:66, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).
- 79 I den foreliggende sag er der intet, der gør det muligt at fastslå, at præsidiets afgørelse er blevet vedtaget under omstændigheder, som skulle have påført sagsøgeren en ikke-økonomisk skade, som ikke er knyttet til den annullerede retsakt. Påstanden om erstatning af den ikke-økonomiske skade skal derfor forkastes.

Sagsomkostninger

- 80 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 3, bærer hver part sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter. Da kun annullationspåstanden er blevet taget til følge i denne sag, bør det bestemmes, at hver part bærer sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Sjette Udvidede Afdeling):

- 1) Europa-Parlamentets Præsidiiums afgørelse af 3. april 2017 annulleres.**
- 2) Erstatningspåstanden forkastes.**
- 3) Janusz Korwin-Mikke og Parlamentet bærer hver deres egne omkostninger.**

Berardis

Papasavvas

Spielmann

Csehi

Spineanu-Matei

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 31. maj 2018.

Underskrifter